

BOLALARDA O‘TKIR VA SURUNKALI GASTRIT: ZAMONAVIY TASHXISLASHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI

Utepova Gulzada Bektursunovna

Ilmiy rahbar:

Xidirov Og‘abek Turdimurodovich

Otamurodova Dilnoza O‘ral qizi

O‘quvchilar.

<https://doi.org/>

Toshkent Kimyo Xalqaro Universiteti, “Davolash ishi” yo‘nalishi, 2-kurs talabasi.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14930087>

Annotatsiya. Ushbu maqolada bolalarda o‘tkir va surunkali gastrit va zamonaviy tashxislashning zamonaviy yondashuvlari haqidagi ilmiy ma’lumotlar keltirilgan.

Kalit so‘zlar: Gastrit, bolalar, *Helicobacter pylori*, zamonaviy tashxislash, oshqozon shilliq qavati, mikrobiota, immun tizimi, profilaktika.

ACUTE AND CHRONIC GASTRITIS IN CHILDREN: MODERN APPROACHES TO MODERN DIAGNOSIS

Abstract. This article presents scientific information on acute and chronic gastritis in children and modern approaches to modern diagnosis.

Keywords: Gastritis, children, *Helicobacter pylori*, modern diagnosis, gastric mucosa, microbiota, immune system, prevention.

ОСТРЫЙ И ХРОНИЧЕСКИЙ ГАСТРИТ У ДЕТЕЙ: СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ К СОВРЕМЕННОЙ ДИАГНОСТИКЕ

Аннотация. В статье представлены научные сведения об остром и хроническом гастрите у детей и современные подходы к диагностике.

Ключевые слова: Гастрит, дети, *Helicobacter pylori*, современная диагностика, слизистая оболочка желудка, микробиота, иммунная система, профилактика.

Kirish

Hozirgi kunda bolalar orasida oshqozon-ichak tizimi kasalliklari, xususan, gastritning uchrash darajasi ortib bormoqda. Noto‘g‘ri ovqatlanish, stress, *Helicobacter pylori* infeksiyasi va ekologik omillar bu patologiyaning rivojlanishiga sabab bo‘lmoqda.

Ushbu ishda bolalarda oʻtkir va surunkali gastritning zamonaviy tashxislash usullari hamda zamonaviy diagnostika yondashuvlari koʻrib chiqiladi.

Asosiy qism

1. Oʻtkir va surunkali gastritning farqlari

Oʻtkir gastrit qisqa muddatli, kuchli simptomlar bilan kechib, turli omillar (infeksiya, dori taʼsiri) sabab yuzaga keladi. Surunkali gastrit esa uzoq davom etuvchi, sekin rivojlanadigan shakl boʻlib, oshqozon shilliq qavatining doimiy shikastlanishiga olib keladi.

2. Gastritning etiologik omillari

Bolalarda gastrit rivojlanishiga quyidagi omillar sabab boʻladi:

- Helicobacter pylori infeksiyasi;
- Notoʻgʻri ovqatlanish (achchiq, yogʻli, tez tayyorlanadigan taomlar);
- Dori vositalari (NSAID – ibuprofen, aspirin);
- Stress va psixosomatik omillar;
- Genetik moyillik;
- Oshqozon mikroflorasining buzilishi (disbioz).

3. Zamonaviy tashxislash usullari

3.1. Anamnez va klinik belgilar

Bolalar shikoyatlaridan kelib chiqib tashxis qoʻyish muhim. Asosiy simptomlar: qorin ogʻrigʻi, ishtaha pasayishi, koʻngil aynishi, qusish, meteorizm va ich qotishi yoki diareya.

3.2. Obyektiv tekshiruv

Fizik tekshiruvda epigastral sohada palpatsiyada ogʻriq, til yuzasida oq karash va qorinda meteorizm kuzatilishi mumkin.

3.3. Laborator va instrumental tashxis

Gastrit tashxisini tasdiqlash uchun quyidagi usullar qoʻllaniladi:

- Qon umumiy analizi – yalligʻlanish belgilari;
- Helicobacter pylori testi – nafas testi, serologiya yoki najas analizi;
- FGDS (fibrogastroduodenoskopiya) – oshqozon shilliq qavatini vizual baholash;
- pH-metriya – oshqozon kislotasini aniqlash;
- Zamonaviy genetik testlar – oshqozon shilliq qavatining yalligʻlanishga moyilligi baholanadi.

4. Zamonaviy diagnostika va davolash

So'nggi tadqiqotlar oshqozon mikrobiotasining gastrit rivojlanishidagi rolini ko'rsatmoqda. Zamonaviy diagnostika usullari ichida endoskopik biopsiya, molekulyar genetik tekshiruvlar va metagenomik tahlillar alohida ahamiyat kasb etadi. Davolashda esa probiotiklar, maxsus dietalar va individual terapiya usullari ko'proq qo'llanilmoqda.

5. Profilaktika va immun tizimi bilan bog'liqlik

Bolalarda gastritning oldini olish uchun:

- Sog'lom ovqatlanish tartibiga rioya qilish;
- Oshqozon-ichak mikroflorasini qo'llab-quvvatlash (fermentlangan mahsulotlar iste'moli);
- Stressdan saqlanish va psixologik barqarorlikni ta'minlash muhim hisoblanadi.

Xulosa

Bolalarda gastrit diagnostikasi va davolashida zamonaviy yondashuvlar muhim ahamiyat kasb etadi. O'tkir va surunkali gastrit zamonaviy tashxislashda anamnez, fizik tekshiruv va laborator tahlillar asosiy o'rin tutadi. Shuningdek, mikrobiota va immun tizimi o'rtasidagi bog'liqlik gastrit rivojlanishida muhim omil bo'lib, kelajakdagi tadqiqotlar uchun istiqbolli yo'nalish hisoblanadi.

REFERENCES

1. Shmidt V. A., Mayev I. V. "Bolalar gastroenterologiyasi" – Moskva: Medicina, 2021.
2. Hovhannisyan A. T. "Gastroenterologiyada zamonaviy tashxis va davolash" – Sankt-Peterburg: Nauka, 2020.
3. Jones N. L., Sherman P. M. "Helicobacter pylori va bolalar gastroenterologiyasi" – London: Oxford University Press, 2019.
4. O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi. "Bolalar gastroenterologik kasalliklarini tashxislash va davolash bo'yicha klinik tavsiyalar" – Toshkent, 2023.